

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Byznys a paragrafy, díl 8.: Zákaz konkurence jednatele

Vítáme vás u dalšího dílu naší nové série článků Byznys a paragrafy, kterou LAWYA připravuje s cílem poskytnout podnikatelům srozumitelné a praktické informace z oblasti práva, daní a účetnictví. V tomto díle bychom se rádi zaměřili na problematiku zákazu konkurence jednatele.

Co je to zákaz konkurence?

V podnikatelském prostředí není výjimkou, že jedna osoba působí současně ve více společnostech. Tento stav však může být problematický, pokud dojde ke střetu zájmů a činnost dané osoby začne zájmy některé ze společností, v nichž působí, ohrožovat. Právě pro tyto situace slouží právní institut zákazu konkurence – nástroj, jehož účelem je chránit společnost před konfliktem zájmů „zevnitř“.

Zákaz konkurence jednatele

Zákaz konkurence jednatele upravuje § 199 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOK“). Toto ustanovení má dispozitivní povahu – použije se tedy pouze tehdy, pokud společenská smlouva sama zákaz konkurence výslovně neupraví.

ZOK v tomto ohledu plně respektuje zásadu autonomie vůle společníků, kterým ponechává volnost rozhodnout, zda zákaz konkurence ponechají v zákonné podobě, zpřísní jej, zmírní či dokonce zcela vyloučí. Je proto vhodné zákaz konkurence vždy přiměřeně modifikovat s ohledem na předmět podnikání dané společnosti.

Je však třeba upozornit, že ani v případě, že společenská smlouva zákaz konkurence výslovně a úplně vyloučí, není jednatel zcela bez povinností. I nadále je totiž povinen jednat s péčí řádného hospodáře, jak vyžaduje ZOK. Z této povinnosti vyplývá, že se musí zdržet jakékoli činnosti, která by mohla být v rozporu se zájmy společnosti, a to včetně činností konkurenční povahy. Ani úplným vyloučením zákazu konkurence tedy není povinnost dodržovat obecná pravidla o střetu zájmů dotčena.

Společenská smlouva může také stanovit podmínky, za nichž je možné výkon jinak zakázané činnosti výjimečně připustit (např. po udělení souhlasu valné hromady, jiného orgánu společnosti či prostřednictvím tzv. domněnky souhlasu). Konkrétní podoba této úpravy je plně v rukou společníků.

Jaké činnosti jsou zakázány?

Dle § 199 ZOK platí, že jednatel nesmí, pokud není ve společenské smlouvě určeno jinak, vykonávat činnost, která by mohla konkurovat společnosti. Konkrétně je mu zakázáno:

- a. Vlastní podnikání v podobném oboru či zprostředkovávání obchodů pro jiný subjekt

Jednatel nesmí podnikat ve stejném nebo příbuzném oboru jako společnost, kterou řídí. Zároveň mu je zakázáno přetahovat obchodní příležitosti, které by mohly být přínosem pro společnost, ke

konkurenci či třetím osobám.

Není zde rozhodující, zda má obor formálně totožné vymezení v živnostenském rejstříku, nýbrž reálný obsah podnikání.

- b. Působení jako člen statutárního nebo jiného orgánu jiné společnosti podnikající v podobném oboru

Jednatel nesmí současně působit ve vedení jiné společnosti se stejným nebo obdobným předmětem podnikání, a to ani jako statutární orgán, ani např. jako prokurista. Zákon v tomto případě ani nezkoumá, zda ke škodě vůbec došlo.

Výjimku tvoří tzv. koncerny, tedy podnikatelská seskupení, kde je souběh funkcí běžný, a dokonce potřebný pro sladění činností uvnitř skupiny.

- c. Podílení se na podnikání jiné společnosti podnikající v podobném oboru

Jednatel se rovněž nesmí stát společníkem, který má ovládající postavení v jiné společnosti nebo komplementářem v komanditní společnosti, jejíž činnost by společností mohla konkurovat. Smyslem této úpravy je dvojitá ochrana: jednak zabránit přímému střetu zájmů, a jednak chránit samotného jednatele před situacemi, kdy by se mohl ocitnout v pozici s neomezeným ručením.

Porušení zákazu konkurence jednatelem

Porušení zákazu konkurence ze strany jednatele může mít následující právní důsledky:

- Vydání prospěchu či převedení práv
 - Společnost může žádat, aby jí jednatel vydal prospěch získaný z konkurenční činnosti nebo aby na ni převedl z toho vzniklá práva (§ 5 ZOK). Toto právo musí být uplatněno do tří měsíců ode dne, kdy se společnost o porušení dozvěděla, nejpozději však do jednoho roku od porušení (k později uplatněnému právu se nepřihlíží).
- Náhrada škody
 - Vznikne-li společnosti škoda, může se domáhat její náhrady dle ustanovení zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“).
- Trestněprávní důsledky
 - Ve zvláště závažných případech může být jednatel stíhán i za trestný čin zneužití postavení v obchodním styku dle § 255a zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Na koho dalšího se zákaz konkurence vztahuje?

Vyjma jednatelů se zákaz konkurence uplatní i na:

- členy dozorčí rady (§ 201 odst. 5 a § 451 ZOK),
- členy představenstva (§ 441 ZOK),
- prokuristy (§ 454 OZ ve spojení s § 51 ZOK),
- společníky, pokud tak stanoví společenská smlouva.

Závěr

Dispozitivní povaha zákazu konkurence jednatele upravená v § 199 ZOK umožňuje jeho přizpůsobení specifickým potřebám konkrétní společnosti. I při úplném vyloučení zákazu konkurence zůstává jednatel vázán povinnostmi jednat s péčí řádného hospodáře a dodržovat pravidla o střetu zájmů. Porušení těchto povinností může vést k vážným právním následkům, včetně povinnosti vydat neoprávněně získaný prospěch, k náhradě škody či k trestněprávní odpovědnosti. Je proto nezbytné, aby byla případná úprava zákazu konkurence ve společenské smlouvě vždy pečlivě zvážena s ohledem na rizika a zájmy společnosti.

Budte v obraze

Sledujte další díly seriálu Byznys a paragrafy, a pokud byste se chtěli ze světa práva dozvědět více, jednou měsíčně vydáváme newsletter s nejdůležitějšími novinkami a praktickými tipy.

Přihlásit se k odběru newsletteru můžete >>> [zde](#).

Děkujeme, že jste s námi, a těšíme se na společnou cestu světem práva a podnikání!

Mgr. Ivana Šilhánková,
advokátka

Mgr. Simona Volejníková,
advokátní koncipientka

LAWYA

[LAWYA, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Sídlo:

Tučapy 240

683 01, Tučapy

Kontaktní adresa:

Králova 298/4

616 00, Brno

tel.: +420 543 216 310

e-mail: info@lawya.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)